

SARUNA PAR VĒRTĒJUMU

Vērtējums neparāda to, kāds ir skolēns! Vērtējums parāda skolēna sniegumu un sasniegto rezultātu konkrētā tematā un laikā.

10 balles nenozīmē, ka skolēns ir izcilnieks, tātad izcils. 10 balles parāda, ka skolēns apgūto informāciju spēj vispārināt, kā arī lietot, lai spriestu, radītu, attīstītu ko jaunu, skolēns to ir izdarījis un parādījis noteiktā laikā.

7 balles nenozīmē, ka bērns ir labinieks, tātad labs. Visi bērni ir labi un izcili. 7 balles nozīmē, ka skolēns apgūtajā tematā ir demonstrējis, ka spēj saskatīt cēloņsakarības, analizēt, grupēt, salīdzināt un argumentēt, taču jāstrādā pie apgūtās informācijas pārneses un vispārināšanas.

Vērtējums nav lēmums, bet gan vērtīga informācija, kas var kļūt par atbalstu skolēna izaugsmei, ja ar to turpina strādāt. Tādēļ svarīgi, ka:

- **katram darbam ir kritēriji.** Tie nosaukti, skolēnam iedoti un zināmi pirms darba uzsākšanas. Kritēriji palīdz saprast, kas jāpaveic. Tie veido pieredzi, ka kritēriji visiem ir vienādi un ka vērtējums ir par darba atbilstību, nevis par mani kā cilvēku. Tie palīdz skolēnam saprast, kas jāturpina darīt vai jāsāk darīt. Kritēriju nosaukšanā var palīdzēt atslēgvārdi (sk. pie snieguma līmeņu apraksta);
- pēc katra darba, kurā saņemts vērtējums, **ir ieplānots laiks sarunai ar skolēniem par vērtējumiem** jeb laiks, kurā skolēni strādā ar informāciju, ko sniedz vērtējums. Mūsu uzdevums šajā sarunā ir mācīt saprast, kā šis līmenis sasniegts, kas izdevās un ko gribētu uzlabot, ko gribētu atcerēties, veicot nākamo darbu (tai skaitā, ja sasniegts 10 ballu līmenis). Mērķis nav augstāks vērtējums, bet gan prasme mācīties, izvērtēt savu mācīšanos un augt.

Jautājumi, kuri var palīdzēt virzīt sarunu par vērtējumiem.

Kā tu jūties par šiem vērtējumiem?

Vai ir kāds pārsteigums sekmju izrakstā/pārbaudes darbā?

Kāda ir vērtējumu nozīme, ko tas parāda — ko tu jau zini, kas tev vēl jāapgūst?

Par ko tu visvairāk lepojies, kas tev labi izdevās? (Arī tad, ja vērtējums ir zems.)

Ja tev šoreiz ir augstāks vērtējums nekā citās reizēs, kā tu domā, kādēļ tā, kas tev palīdzēja sasniegt vairāk?

Ja tev šoreiz ir zemāks vērtējums nekā citās reizēs, kā tu domā, kādēļ tā?

Kas šajā darbā bija viegli? Kas likās grūti?

Cik ilgu laiku aizņēma uzdevumu veikšana? Cik efektīvs bija darba veikšanas process?

Kurš uzdevums, uzdevuma daļa likās vissarežģītākā, prasīja visvairāk laika, uztrauca visvairāk?

Ja tev ir kļūdas, vai saproti, kādēļ tās ir un ko tu varēji darīt citādāk?

Kāds ir tavs mērķis nākamajai reizei, kādu tu vēlies redzēt savu nākamo darbu?

Kas tev šobrīd traucē sasniegt vairāk? Kā var novērst traucējumus?

Cik lielā mērā tu saproti, kas tev turpmāk jādara? Ko nākamajā reizē darītu citādi?

Ko tu darītu citādāk, ja būtu jāveic tieši tāds pats darbs?

Ja tev vajadzētu atcerēties tikai vienu lietu pirms nākamā darba veikšanas, kas tā būtu?

Ja tu tā rīkotos, kā tas ietekmētu rezultātu, darba kvalitāti, darbam veltīto laiku?

Kā tu palīdzēsi sev atcerēties plānotās izmaiņas?

Kāds atbalsts nepieciešams, no kā? Kā tu varētu šo atbalstu saņemt, ko tu varētu darīt?

Kāds atbalsts tev nepieciešams no manis nākamajā reizē?

Ko tu jaunu iemācījies no šī darba un tā, kā tev gāja, to veicot? Kā tu varētu šo pieredzi un zināšanas lietot nākotnē?

Vai šie secinājumi var noderēt arī citos mācību priekšmetos? Kuros? Kādās situācijās?

Kas tev citos mācību priekšmetos palīdz sasniegt augstāku vērtējumu? Vai šīs stratēģijas palīdzētu arī šajā mācību priekšmetā?

ATTĪSTOŠA ATGRIEZENISKĀ SAITE

Attīstoša atgriezeniskā saite ir ziņa, kas palīdz tās saņēmējam noteikt savus nākamos soļus. Tā var būt formāla, neformāla, rakstveida vai mutvārdu. Attīstoša atgriezeniskā saite tiek dota, lai norādītu gan labās lietas, ko jāturpina darīt, gan uzlabojamās lietas, precīzi norādot, kas un kā jāmaina.

Attīstoša atgriezeniskā saite NAV:

komentārs bez skaidriem nākamajiem soļiem, piemēram, «Padomā kārtīgāk šajā piemērā», «Manuprāt, tu neesi pienācīgi pacenties»; uzslava, kas precīzi nepasaka, kas jāturpina darīt, piemēram, «Ļoti labs darbs!», «Tu esi malacis!»; piešķirtie punkti vai vērtējums, piemēram, «7 bales», «35 no 45 punktiem».

Attīstoša atgriezeniskā saite IR:

«Ļoti labi, ka esi lietojis attēlus, lai vizualizētu stāstīto, un ka pie katra attēla esi ievērojis atsauces veidošanas principus!»

Šī ir attīstoša atgriezeniskā saite, jo, izsakot pozitīvu komentāru ar uzslavu, ir uzskaitītas darbības, kuras skolēnam jāturpina darīt. Tātad ir skaidri nākamie soļi.

«Labi, ka esi pierakstījis risinājuma gaitu, tā varam redzēt, kā esi veicis aprēķinus. Šeit varam pamanīt, ka darbību secība ir kļūdaina. Apskaties, lūdzu, vēlreiz atgādni par darbību secību! Ko aprēķina pirmo — saskaitīšanu vai reizināšanu?»

Šī ir attīstoša atgriezeniskā saite, jo izsakot pozitīvu komentāru, ir uzskaitītas darbības, kuras skolēnam jāturpina darīt. Norādot uzlabojamo vietu, skolotājs pasaka, kur meklēt atbildi un kas tieši ir jāatkārto.

Viena no metodēm, kas palīdz atcerēties attīstošās atgriezeniskās saites sniegšanas pamatprincipus: PASLAVĒ, PAJAUTĀ, PIEDĀVĀ jeb 3P.

PASLAVĒ	Nosauc darbības, kas atbilst kritērijiem, sagaidītajam sniegunam un kas jāturpina darīt.	<i>Tu esi sapratis, kā... Tu esi ievērojis... Tu esi + (atslēgvārdi no iepriekšējās lpp.)</i>
PAJAUTĀ	Pajautā, kāda ir bijusi skolēna domāšanas gaita, kā viņš ir nonācis līdz rezultātam, kāds ir viņa redzējums.	<i>Kādēļ izvēlējies lietot šo metodi? Kur tu atradi nepieciešamo informāciju? Kādas formulas lietotoji? Pastāsti, kā tu nonāci līdz šim risinājumam!</i>
PIEDĀVĀ	Piedāvā skolēna līmenim atbilstošus nākamos soļus, balstoties redzētajā, dzirdētajā, skolēna skaidrotajā.	<i>Turpini... Atkārto... Apskaties...</i>